

SAMOSTALNI SINDIKAT VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
HIGH EDUCATION AND SCIENCE UNION OF EMPLOYEES IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Sarajevo, Obala Kulina Bana 1, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Identifikacijski broj 4201080700008

PROGRAMSKI
CILJEVI I ZADACI
U PERIODU 2011 - 2015. GODINE

Sarajevo, Oktobar /Listopad 2011. godine

Daljnje raslojavanje visokog obrazovanja i znanosti postavlja kao osnovni permanentni zahtjev organizacijsko modernizovanja, razvoja i daljnjeg jačanje granskog SSVOiZ kao jedine kohezione snage u svim segmentima i nivoima, kako bi predstavljao snažanu kohezijsku snagu djelovanja u okviru sveukupnih potreba društvene zajednice u pogledu napretka visokog obrazovanja i znanosti. Globalne kriza, potstaknuta recesijom, u ekonomskoj sferi, zahtijeva prilagođavanje u oblasti visokog obrazovanja i znanosti u cjelini, i nužna su neminovnost organizacijskog prerastanja i preorijentacije, posebno u vrijeme podrivanja u vlastitom sindikalnom pokretu, koji bi morao obilovati solidarnošću i zajedništvom. Takva orijentacija Skupštine/Kongresa, treba da omogući dobre rezultate u narednom periodu kroz stvaranje, po ugledu na sindikate evropskih zemalja, funkcionalog, djelotvornog, naprednog, modernog i agresivnog SSVOiZ, sukladno vremenu, odnosno sposobnog za ostvarenje personalnih i zajedničkih ciljeva članova SSVOiZ. Kod toga je bitno da se može potvrditi reprezentativnost SSVOiZ na oba registrovana nivo državne vlasti, kao i na kantonalnom i da se može uspostaviti partnerski odnos s tim organima.

1. **Razvoj granskog SSVOiZ BiH.** Poslije faze početnog organizovanja granski SSVOiZ treba sada da slijedi faza organizacijskog i kadrovskog jačanja i osposobljavanja, te razvoja shodno dosadašnjim programskim aktivnostima, a u buduće dugoročnom planu napretka. Načelna opredjeljenja, ciljevi i zadaci granskog SSVOiZ zahtijevaju daljnju detaljnu razradu Programskih aktivnosti i djelovanja u okviru dugoročnih ciljeva i zadatka u višegodišnjem periodu. Program će se zato morati aktuelizirati i dopuni i drugim pitanjima i zadacima koji proizilaze iz interesa ciljnih grupa uposlenika odnosno potencijalnih članova granskog SSVOiZ i zadataka koja bude nametala svakodnevna potreba unaprijeđenja organizacijskog djelovanja u pogledu motiva i opredjeljenja, koja osiguravaju da se postignu novi rezultati u obrazovnim, znanstvenim i istraživačkim ustanovama, kao i da se privuku novi članovi i kadrovi. U narednom periodu potrebno će biti započeti djelovati, a po potrebi i dopunjavati programske aktivnosti, na područjima visokog obrazovanja i znanosti, obuhvaćenih ovim programom aktivnosti od radon-pravnog statusa pojedinaca, visokoobrazovnih i znanstvenih institucija, statusa navedenih institucija, preko sigurnosti posla i prava iz radnih obaveza do svih oblika i vrsta materijalne sigurnosti, uz obavezno izvršavanje svih radnih obaveza.

Istovremeno je i razvoj SSVOiZ usko povezan s razvojem i uslovima napretka i organizacije visokog obrazovanja i mogućnostima znanstvenog i istraživačkog rada, što čini i

osnovu općeg razvoja i napretka zemlje. To znači da SSVOiZ mora biti u središtu zbivanja obrazovne i zakonodavne reforme visokog obrazovanja i znanstvenosti, kao jedan od partnera i stubova, uz vodstva, po teoriji konvergencije, a ne postiskivani, jer su članovi SSVOiZ istovremeno i uposlenici istih ustanova.

2. Zaštita, poboljšanje i unaprijeđenje uslova i prava članova SSVOiZ.

Obzirom na postojeću ekonomsku i političku situaciju zaštita, poboljšanje i unaprijeđenje radno-pravnih, materijalnih i profesionalnih uslova i prava članova SSVOiZ, te sistema visokog obrazovanja i znanosti, izraženi interesi članova SSVOiZ obuhvataju kako personalne interese, tako i zajedničke interese. Kod personalnih interesa najvažniji su profesionalna zaštita sigurnosti i stalnosti posla, te unaprijeđen radno-pravni, materijalni, te socijalni status, definisan Statutom SSVOiZ i drugim zakonskim aktima, a posebno kolektivnim ugovorom (KU) i materijalima Education Internationala (EI). Pod zajedničkim interesima podrazumijevaju se radno-pravni pojedinih ustanova obrazovnih i znanstvenih ustanova, status akademske slobode akademske i znanstvene zajednice sa punom slobodom podučavanja i istraživanja. Kod toga mora Ministarstvo obrazovanja i nauke F BiH mora biti najniži novo ponderisanja socijalnih prava uposlenika putem zakona i KU, za čije će se usvajanje boriti na svim kantonima, kao i okvirnog KU na nivou entiteta i države, kao i za eventualnoprerošenje odgovarajućih nadležnosti na više nivoe.

Granski SSVOiZ će se zalagati kako za primjenu postojećih zakona i podzakonskih akata, tako i za njihovu doradu ili osavremenjavanje, te optimalnih normative i standarda, u cilju poboljšavanja uslova i mogućnosti rada i napredovanja uposlenika u ustanovama visokog obrazovanja i znanosti. Kod toga se mora uzeti u obzir i borba za uposlenike kod provođenja reformi visokog obrazovanja i znanosti, te reorganizacija u cilju iznalaženja adekvatnih i optimalnih rješenja.

3. Kadrovi. Granski SSVOiZ mora ući u process kadrovskog jačanja, što bi trebalo da bude sigurna garancija uspjeha i sigurna budućnost granskog SSVOiZ. Nezainteresiranost uposlenika u visoko-obrazovnim, znanstvenim i istraživačkim ustanovama i institucijama ne samo u predhodnom periodu, nego i u periodu recesije, nije stvorila odgovarajući kadrovski oslonac i potrebnu strukturu granskog SSVOiZ. To sada zahtijeva hitno propagandno djelovanje, razbijanje stereotipnog mišljenja o djelovanju sindikata u visokoobrazovnim i znanstvenim institucijama i ustanovama, pridobijanje, kooptiranje i educiranje kadrova. Na taj način je moguće osigurati kadrovsko jačanje i stvaranje potrebne kritične mase kadrova na svim nivoima, koji će biti nosilac ideje sindikalnog pokreta i solidne organizacijske structure granskog SSVOiZ, sposobnog da prebrodi sve izazove na putu unaprijeđenja visokog obrazovanja i znanosti. Kao polazište treba da posluži sistematizacija dokumentacije u centralnu bazu podataka kako članstva, tako i aktivnosti da bi se dobio globalni uvid

u stanje u SSVOiZ. Na osnovu tih podataka biće moguće kako stjecati uvid, tako i planirati aktivnosti na osnovu prosljeđenih informacija, odnosno pravovremeno reagirati na situacije, kao i istinito i reprezentativno reagovati. Istovremeno se na osnovu stanja i rasprostranjenosti kadrova i članstva mora održati legalnost i legitimnost reprezentativnosti granskog SSVOiZ kao partnera u pregovaranju za djelatnost visokog obrazovanja i znanosti, kako na nivou kantona, tako i Federacije i cijele države. što se i očekuje od odgovarajućih zakona iz toga područja na oba nivoa. Zbog toga koncept usaglašenosti i jedinstvenosti djelovanja svih podružnica i kantonalnih odbora treba da doprinese boljem razumijevanju i učvršćivanju snage djelovanja granskog SSVOiZ na svim nivoima. Granski SSVOiZ treba da djeluje snagom argumenata, a ne srgumentom snage koja se povremeno ispoljava na sjednicama određenih nivoa organizovanosti. To istovremeno znači da se kod članova i kadrova granskog SSVOiZ razvijati demokratski stavovi u odnosima među članovima ili organizacijskim djelovima na svim nivoima. Na taj se način izgrađuju stavovi koji u mnogome doprinose uspjehu kod pregovaranja na svim nivoima, posebno kada su u pitanju KU ili pregovori o socijalnim i materijalnim pitanjima.

4. Edukacija članova i kadrova SSVOiZ. Uspješan rad, rezultati rada i djelovanja granskog SSVOiZ zavise od osposobljenosti vodećih kadrova i povjerenika, te aktivnosti za promjenu svijesti uposlenika o sadašnjoj ulozi granskog SSVOiZ, a i informisanoati članstva. Optimalni rezultati se mogu postići samo odgovarajućom edukacijom aktivista i rukovodstva putem odgovarajućih vidova edukacije i usavršavanja kao što su savjetovanja, predavanja, kursevi, ili konferencije putem kojih se kadrovi i članstvo upoznaje sa trendovima i mogućnostima unaprijeđenja rada i aktivnosti granskog SSVOiZ, te s oblicima nadgradnje i djelovanja. Značajna mogućnost edukacije kadrova i članstva su seminari, koje je potrebno pored stalnog djelovanja, organizovati u trajanju 1- 2 dana u vezi sa djelovanjem SSVOiZ, te upoznavanjem s primjenom radno-pravnih mogućnosti postojeće zakonske i podzakonske regulative i propisa u zaštiti tih prava. S druge strane potrebno je dobro poznavanje sa metodama i načinom vodenja pregovora i dijaloga, uz međusobno uvažavanje i razumijevanje stavova drugih, te osigurati vršenje razmjene stavova poslodavaca i potreba uposlenika. To će se organizovati za manje grupe u obliku predavanja i projekcija filmova i drugih audio-vizuelnih materijala, gdje će se prezentirati imaginarni ili stvarni tokovi pregovaranja ili saradnje. Posebno izbor novih povjerenika ili vodećih članova SSVOiZ zahtijevaće upravo njihovu edukaciju i dodatno obrazovanje od strane dobrih poznavalaca kako zakonodavno-pravne regulative iz područja djelovanja SSVOiZ, tako i iz područja društvenih djelatnosti u pogledu djelovanja, rada i modernizacije u području društvenih djelatnosti.

Kod edukacije se mora posebno obratiti pažnja na odupiranju kaku u smjeru otupljivanja oštrice djelovanja granskog SSVOiZ, tako i značaju odupiranja različitim pritiscima od strane vadinih ili upravljačkih structure, a posebno "mobinga, koji se sada u značajnoj mjeri, kao i u početnoj fazi

osnivanja granskog SSVOiZ, mnogo primjenjuje bilo prikriveno ili otvoreno u cilju slabljenja ili razbijanja organizacije! Isto tako je potrebno spriječavanje preuzimanje pojedinih podružnica ili KO od strane pojedinih stranaka. U svakom slučaju nepoznavanje ovih činjenica dovešće granski SSVOiZ na rubove zbivanja.

6. Zakonska regulative. Državna uprava kod potpisivanja međunarodnih konvencija ILO-a i drugih međunarodnih akata garantuje da će organi vlasti na svim nivoima državne uprave kod donošenja zakonskih akata unijeti odredbe međunarodnih konvencija o pravima i dužnostima Sindikata, posebno granskog SSVOiZ ili omogućiti određene aktivnosti i učešće. Izbjegavanje preuzetih obaveza će se morati oštro osuditi, kao i suprotstaviti se takvoj politici i djelovanju u odnosu na granski SSVOiZ. Zato, kao i do sada granski SSVOiZ moraće na svim nivoima zauzeti aktivan i preduzumljiv stav po pitanju zakonske regulative u pogledu implementacije, dopune ili donošenja zakona iz oblasti visokoobrazovanja i znanosti, a posebno kod nekih kao što slijede.

Implementacija državnog okvirnog Zakona, te entitetskih i kantonalnih zakona o visokom obrazovanju samo je pokrenula potrebu za njihovom doradom. Zato SSVOiZ težište svoje aktivnosti mora usmjeriti na izmjene i dopune zakonskih i podzakonskih akata i njihovo poboljšanja kao i implementaciju.

Prioritetni zadatak je pregovaranje, utvrđivanje, potpisivanje i donošenje Kolektivnog ugovora (KU) na nivou FBiH, te kantona. Pored Zakona o radu, KU treba da obezbijedi: zadovoljenje radno-pravnog i materijalnog statusa uposlenika članova granskog SSVOiZ BiH, tehnološkog viška, materijalne i socijalne sigurnosti, kao i sva druga prava koja proističu iz rada i po osnovu rada, te svih osnovnih životnih potreba.

Mora se izvršiti implementacija Zakona o naučnoistraživačkom radu BiH, itd

Istovremeno će biti potrebno djelovati na slijedećim područjima visokog obrazovanja i znanosti, kao što su:

- Zaštita i unaprijeđenje radno-pravnog, materijalnog i profesionalnog statusa;
- Unaprijeđenje materijalnih uslova obrazovnog i znanstvenog rada i uopće djelatnosti istraživanja, pa i na području trećeg doba;
- Zaštita akademske obrazovne i znanstvene zajednice, slobode istraživanja, akademskih sloboda, autonomije univerziteta, itd;
- Stambeni krediti na univerzitetima;
- Organiziranje sudskih tužbi na neisplaćene nadoknade, itd;

7. Saradnja sa međunarodnim sindikatima . Izgradnja granskog SSVOiZ BiH pretpostavlja i uključivanje u članstvo EI, te povezivanje se sa sličnim Sindikatima u regiji. Granski SSVOiZ će u svom budućem radu na profilisanju, osposobljavanju i jačanju koristiti iskustva i skupljati saznanja o načinima, postupcima i mogućnostima realizacije razvoja i uaprijedenja od srodnih asocijacija.

8. Informisanje i međusobno djelovanje. Da bi aktivnosti granskog SSVOiZ BiH u oko informisanja članstva bile što uspješne, završiti će se izrada Web stranice, kao i izdavanja posebnog e-biltena granskog SSVOiZ. Istovremeno će u današnjim uslovima volonterskog djelovanja involvirati glasnogovornika SSVOiZ, u cilju poboljšanja informisanja u svim segmentima i saradnje sa sličnim sindikatima iz regije okruženja i drugim zainteresiranim stranama.

9. Saradnja sa međunarodnim sindikatima. Izraženi interes pojedinih granskih sindikata visokog obrazovanja i znanosti iz zemalja okruženja, kao i interes za zaključivanje Sporazuma o saradnji, te razmjena iskustava od obostranog interesa, zahtjeva intenzivniju međunarodnu saradnju. Izgradnja granskog SSVOiZ pretpostavljaće i završetak aktivnosti oko članstva u EI, te povezivanje i se sa sličnim Sindikatima u široj regiji. Granski SSVOiZ očekivaće određenu podršku i pomoć u edukaciji, profilisanju, osposobljavanju i jačanju kadrova i organizacijske structure kroz tu aktivnost od srodnih asocijacija.

10. Osiguravanje materijalne baze djelovanja granskog SSVOiZ. Osnovni cilj granskog SSVOiZ je samoodrživost. Kako je granski SSVOiZ nikao ni iz čega, i u prvo vrijeme radeći na dobrovoljnoj bazi svojih članova, sada je za nastavak uspješnog rada potrebno osiguravanje materijalne baze djelovanja granskog SSVOiZ u cilju uspješnog razvoja i napretka. Jak, moderan i napredan sindikat mora imati i odgovarajuću materijalnu bazu. Za sada se materijalna podloga ostvaruje isključivo iz članarine. Samoodrživost granskog SSVOiZ zahtijeva i odgovarajuću unaprijeđenu materijalnu osnovu koja će omogućiti sve vidove aktivnosti i djelovanja, pa i u slučaju kriznih situacija. Upravo u kriznim situacijama granski SSVOiZ mora pokazati svoju čvrstinu. Pored sredstava za djelovanje u zaštiti u oblasti radno-pravnog i materijalnog statusa članstva, granski SSVOiZ mora razmišljati i o djelovanju na polju socijalne i zdravstvene pripomoći svojim članovima, što će biti moguće samo putem prvo finansijske discipline u pogledu utroška sredstava u

podružnicama, nego I otvaranjem posebnih fondova za socijalnu i zdravstvenu pripomoć članovima, i dodatnim izdvajanjima u te namjene, kao i razmatrati mogućnosti osnivanja kase uzajamne pomoći iz donacija ili dodatnih sredstava.

11. **Razvoj granskog SSVOiZ.** Današnji granski SSVOiZ prevazišao je fazu početnog organizovanja i sada slijedi faza regulativnog, organizacijskog i kadrovskog usavršavanja i jačanja, te edukacije. Načelna opredjeljenja, ciljevi i zadaci granskog SSVOiZ će u narednom periodu biti, kao npr.: implementacija i dopuna ili donošenje zakona o/i za visoko obrazovanje i znanost; kolektivni ugovor i sporazum o plaćama sa prihvatljivom cijenom rada i dodatka; radni odnos uposlenika sa najmanjim stažom, pripravnika i novoprimljenih; školarina asistenata i pripravnika; rast plaća; dodaci na plaću (na doktorat, na staž, itd); regres, kao i uvođenje nagrada te dodataka; pravna zaštita na neisplaćene nadoknade; zaštita rada iznad norme i prekovremenog rada; stambeni krediti na univerzitetima; povećanje koeficijenata mnogim kategorijama, itd; obavezno raspisivanje konkursa za sva radna mjesta sistema visokogobrazovanja i istraživanja; i druga materijalna i postupna prava kroz kolektivne ugovore i zakone; zahtijevaju daljnju detaljnu kratkoročnu i dugoročnu razradu Programskih aktivnosti i djelovanja u okviru dugoročnih ciljeva i zadatka SSVOiZ u višegodišnjem periodu. Program će se zato morati aktuelizirati i dopuni i drugim pitanjima i zadacima koji proizilaze iz interesa ciljnih grupa uposlenika odnosno potencijalnih članova granskog SSVOiZ i zadataka koja bude nametala svakodnevna potreba unaprijeđenja organizacijskog djelovanja u pogledu motiva i opredjeljenja, koja osiguravaju da se postignu novi rezultati u visokoobrazovnim, znanstvenim i istraživačkim ustanovama, kao i da se privuku novi članovi i kadrovi.

*